

Jaargang 40, nummer 2,
juni 2015

Historische vereniging voor de IJsseldelta Jan van Arkel

Inhoud

EERBETOON AAN VERGETEN VERZETSMAN - <i>Herman Broers.</i>	2
TRAGIEK ROND EEN ZOON: HENDRIK DEKKER - <i>Tom de Wal</i>	12
DE VERDWENEN VITRINEKAST - <i>André Piederiet</i>	18
HERINNERINGEN AAN SANDBERG EN VAN DER HORST - <i>André Piederiet</i>	23
DAVID BROEK WAS EVEN OP BEZOEK - <i>Johan Prins</i>	32
RECENSIE 'SPRAAKMAKENDE HANZESTEDEN' - <i>Sybrén Gerlofsma</i>	34

Illustratie omslag: Kleinzoon Jan Albert Knipmeijer (tweede van rechts) vlijt met assistentie van NOP-burgemeester Aucke van der Werff (links naast hem), Kamper burgemeester Bort Koelewijn (met ambtsketen) en twee medewerkers van straatmakersbedrijf Woning op 30 april j.l. het herdenkingssteentje van de Kamper Persclub voor Bert Knipmeijer. Foto Freddy Schinkel.

Ten geleide

John Kummer had bijna twintig jaar geleden al opgemerkt dat Bert Knipmeijer een vergeten verzetsman was. De Kamper Persclub liet in het kader van de herdenking van 70 jaar bevrijding in april op het Koeplein een steentje vlijen. Herman Broers schrijft: beter laat dan nooit. Eindelijk een bericht van je enige zoon dat bewijst dat hij nog leeft. Later blijkt dat hij op dat moment al heel lang daarvoor in krijgsgevangenschap omgekomen was. Een zeer tragisch verhaal dat Tom de Wal uit de archieven van het Rode Kruis opdiepte.

Een mooie antieke vitrinekast bestemd voor museaal gebruik valt in ongenade bij een archivaris en verdwijnt. André Piederiet ontdekte dat de kast gestolen werd en dat alleen enige restanten werden teruggevonden.

David Broek uit Amerika ziet zichzelf terug op een foto in ons Historisch Tijdschrift van december j.l..

Sybrén Gerlofsma bespreekt: 'Een leesbaar boekje met aardige taalkundige en historische wetenswaardigheden, voor de niet al te kritische lezer en stedenbezoeker'

De tragiek rond Hendrik Dekker

Tom de Wal

In het blad 'Strijdend Nederland' dat op woensdag 7 november 1945 in Kampen verschijnt, valt op dat tussen blijde geboorteaankondigingen en dankbetuigingen een rouwadvertentie staat. De heer en mevrouw Dekker, Prins Hendrikstraat 18 te Kampen, geven met grote droefheid kennis van het overlijden van hun enige zoon, Hendrik Dekker. Hun zoon stierf in Japanse krijgsgevangenschap.

Militaire dienst

Hendrik Dekker vertrok op 17-jarige leeftijd in juli 1936 uit Kampen. In de marinierskazerne te Rotterdam volgde hij een militaire opleiding. Als marinier werd hij later uitgezonden naar Nederlands-Indië. Na de Duitse inval in Nederland in mei 1940 werden alle contacten tussen Nederland en Indië verbroken. Ook het briefverkeer werd direct geblokkeerd. Dat betekende een periode van grote onzekerheid, zeker voor de ouders en familieleden van militairen en burgers die in Indië verbleven. Die spanning werd nog veel groter toen Japan Nederlands Indië onder de voet liep en slachtoffers te betreuren waren bij de verdediging van Indië, niet in het minst bij de slag in de Javazee, eind februari 1942.

Verbroken contact

De afdeling Kampen-IJsselmuiden van het Nederlandsche Roode Kruis heeft zich na mei 1940

bijzonder ingespannen om duidelijkheid te krijgen over het lot van familieleden en kennissen in Indië. Dat werd onder andere gedaan via het invullen van vragenlijsten. Voor burgers en militairen in Indië moesten verschillende formulieren worden gebruikt. Alle formulieren werden opgestuurd naar het hoofdkantoor van het Rode Kruis in 's Gravenhage. Dat probeerde via het Comité International de la Croix-Rouge in Genève de gevraagde informatie te achterhalen. In de meeste gevallen lukte dat niet. Alleen het doorgeven van dringende berichten aan burgers in Indië, bijvoorbeeld een overlijden, kwam in de beginperiode over. Berichten bestemd voor militairen werden zelden doorgestuurd. Ook de ouders van Hendrik Dekker hebben via een dergelijk vragenformulier geprobeerd duidelijkheid te krijgen over de toestand van hun zoon. In ieder geval op 18 februari 1943, maar wellicht is dit niet de enige poging geweest.

DE VITRINEKAST VAN NANNINGA UITTERDIJK

André Piederiet

EEN VERHAAL MET EEN DROEVIG EINDE

Mr. Jurjen Nanninga Uitterdijk werd op 2 januari 1848 geboren in het Groningse dorp Lagemeeden (gemeente Aduard), als zoon van de leraar Nanninga Uitterdijk en Doetje Hamminga. Hij was leerling van het gymnasium te Dokkum en studeerde aan de Hoogeschool in Groningen, waar hij in 1872 cum laude promoveerde tot doctor in Romeins en hedendaags recht.

Op 1 januari 1873 trad hij in Kampen in dienst als gemeentearchivaris. Hij was ook advocaat en procureur en trad op als stadsadvocaat. Daarnaast was hij nog leraar in staats- en handelswetenschappen aan de H.B.S. en had zitting in verschillende commissies. Van 1909 tot 1917 was hij voorzitter van de 'Vereeniging tot beoefening van Overijselsch Regt en Geschiedenis' Zeer veel publicaties over de geschiedenis van Kampen en Overijsel verschenen van zijn hand. Bij het bezoek aan Kampen van H.M. Koningin Wilhelmina en haar moeder Koningin-Regentes Emma in september 1895 werd hij benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. Na zijn pensionering op 1 januari 1918 woonde hij in Wezep, waar hij op 27 januari 1919 overleed.¹

Als gemeentearchivaris hield hij zich niet alleen bezig met het 'papieren' archief, maar was hij ook

voortdurend bezig met het verzamelen van allerlei waardevolle voorwerpen, die voor de geschiedenis van de stad van belang waren. Ook het Oude Raadhuis van Kampen, waarin het archief was ondergebracht, had zijn belangstelling. Zo werd in de Schepenzaal op zijn aandringen de beroemde zandstenen schouw van meester Colijn de Nole, die in slechte staat verkeerde, in 1878 gerestaureerd.²

In zijn jaarverslagen noemt hij telkens de voorwerpen die hij voor de stad heeft kunnen aankopen of verkrijgen. Zo werd naast de zilver- en porseleincollectie die Kampen al bezat, het bezit onder andere uitgebreid met waardevolle attributen van de eerder opgeheven gilden.

In het jaarverslag van Nanninga Uitterdijk over 1877 staat te lezen: 'Bij voortduring zoekt ondergetekende voor de gemeente die oudheden te be-